

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Παράδοσι της Λειβαδιάς)

Μπροστά της ένα παλιόραυ που ούτε το γνώριζε, ούτε το είχε ξαναδει ποτέ της.

Ο άγνωστος ήταν πολύ χλωμός, ντυμένος στα μαύρα, κι είχε κατάμαυρα μάτια, παλιλά πεσμένα ως τους ώμους, μιστάδα ψυλό και μαυρά γενέια. "Αν έβλεπε τα μάτια, θα τον έπαρνε για πεθαμένο. Είχε όμως μια περίεργη έκφραση στο βλέμμα του κι έμοιαζε σάν άγνωστος."

— "Έχω δυό άλλα που μάς περιμένουν, είτε στην κυρά Ρήνη, μόλις μπήξε. Έτοιμάσαν γρήγορα, γιατί τη γυναίκα μου την έπιασαν οι πόνοι κι' είμαι βασιστός. "Ελα, κι' έκανε την τύχη σου απόψε. "Αντε γρήγορα..."

Η γρηά ήταν έτοιμη να πάει, τούτε μονάχα πώς τα άλλα ησαν περιπεποιημένα, γιατί αυτή μονάχα όταν έβγαζε από την πολιτεία καθάλλαγε.

Ο ξένος όμως επέμεινε να μη α' αυτή καθάλλα, λέγοντας :

— "Έγώ δέν κάθομαι στη Λειβαδιά, κάθωμαι εδώ γύρω. "Ελα γρήγορα και δέν θα χάσης..."

Καθώς έλεγε αυτά τα λόγια, έφερε κοντά της το ένα άλλο, την έσηκωσε σάν πούπουλο και την έβαλε επάνω. Πήδησε κι' αυτός στο άλλο και ξεκίνησαν μαζί.

Ένδο έτρεχαν ο ένας πλάι στον άλλο μέσ' στην πολιτεία, τα κανάλια ούρλιαζαν στο διάβα τους κι' έβρεγαν τρομαγμένα κι' όταν χλωματρούσαν τ' άλλα τους, τους άπαντούσαν με σκοξίματα ή κοιταβάρια.

"Αια βγήκαν παραξέω, ο ξένος άρχισε να τρέχει γρηγορότερα. Η μαμμή προσκαλούσε να κρατήσει τ' άλλογό της, αλλά δέν μπορούσε. Έτρεχε κι' εκείνο σάν θαυμασιόνο..."

Η νύχτα άπλωνόταν άγρια. Σκοτάδι πίσσα βασιλευε γύρω τους. Ούτε ένα αστέρι δέν έφεγγε ψηλά στον ουρανό. Κι' ο άγέρας φουσκεύε δυνατά.

"Ασίδω, τ' άλλα τους έτρεχαν μέσα στο σκοτάδι, σάν νύχτα μέρα μεσημέρι, πηδοσαν ρομιατιές, δρασκελίζαν κοιτάσουρα ξερά, άφωνα πίσω τους βράχους, χωρίς ή γρηά να κοινηθή από τη σέλλα της. Μέσα στο σκοτάδι το βαθύ δέν έβλεπε το σύντροφό της, άλλ' άωγα την άνάσα του που έμοιαζε με οραλητό.

Για μία στιγμή τον παρακάλεσε δελιά—δελιά να σταματήσουν, για να ξεκινήσει και τον ρώτησε που βρισκόνται και κατά που πάνε. — Περπάτα ! της άπάντησε ξερά έκεινος.

Τότε ή γρηά θέλησε να βαστάξη τ' άλλογό της, κι' αυτό το άναθεματιόνο έτρεχε στα τέσσερα.

"Υστερ' από μιάν ώρα πάνω—κάτω, φάνηκε ένα μικρό φως μέσ' στο σκοτάδι. Και σε λίγο σταματήσαν μπροστά σε μιά σπηλιά, σκεπασμένη από βάλτους κι' αγράδια.

Ένα φανάρι λαμπύριζε κάπου εκεί. Ο καθάλλωρος πήδησε πρώτος καταγής και βοήθησε και τη γρηά να ξεπεθήνη.

"Επειτα χτύπησε τ' άλλογά του στα καπούλια κι' αυτά χάθηκαν σάν κανίους, χλωματρούοντας.

— Κυρά μαμμή, άκουσε με, της είπε ύστερα. "Αν απόψε ή γυναίκα μου γεννήση άγόρι, σάηραξ. "Αν όμως κόμη θηλυκό ή πεθα-

μένο, άλλομονο σε σένα. "Ελα κοντά μου τώρα..."

Μπήκε μέσα στη σπηλιά αγά—αγά και ή άωρη ή μαμμή τον άκολούθησε τρομαγμένη, χωρίς να ξέρη που την πάει.

Πιο μέσα ή σπηλιά ήταν μεγαλύτερη και φωτιζόταν από λαμπάδες, στήμενες στο γόμα. Έξαφνα ο ξένος στάθηκε πάνω από μιά πλάκα, σάν ταυτότερα, και την έσπρωξε με το πόδι του.

Κάτω άτ' την πλάκα αυτή βρισκόταν μιά κάλα, που τη φώτιζε ένα λυχνάρι κι' ή δυστυχισμένη μαμμή άναγκάστηκε να την κατεβή, άκολουθώντας τον άγνωστο όδηγό της.

Μέτρησε τρέμοντας δεκατρία σκαλοπάτια και βοήθησε μαζί του υπέρω, σε μιά πόρτα ορθάνοιχη. Πέρασαν μαζί ένα μαμαριόνο χαλί κι' έφτασαν σε μιά πολύ μεγάλη κι' όλόγυνη αίθουσα.

Στη μέση της αίθουσας αυτής βρισκόταν ένα τραπέζι κι' ένα κρεβάτι επάνω κι' ένας δίωκος με κόλλυβα. Ο ξένος κάθισε εκεί κοντά, πήρε μιά χούφτα κόλλυβα και τάραξε σάν λιμασιόνο.

— Παινό ! είτε στη γρηά.

Κι' άμέσως πρόσθεσε :

— Βλέπεις αυτή την πόρτα ; Θά την άνοιξης, θα περάσης μιά κάμαρα, έπειτα μιάν άλλη και στο τέλος θα φτάσης στον όντα της γυνάικας μου. Το παιδί που θα κόμη, θέλω ναύα σεργιό και ζωντανό. Τ' άκουξ ;

Η γρηά έκανε όπως τη διάταξε, κι' αυτός ξεκίνησε να τρέχει κόλλυβα άτ' το δίωκο. Πέρασε ή δυστυχισμένη μαμμή τη μιά κάμαρα, μπήξε στην άλλη κι' άκουσε να βγαίνει άτ' το διπλανό όντα ένα άγχομαχητό.

— Με φυλάει δω μέσα κλεισμένη, έχοντας για φύλακες ένα σωρό τέρατα !...

κάτι μάτια που πετούσαν φωτιές κι' αντί να κλάμη, έβαλε ένα χάχανο που σ' έκανε τρομάρα να τ' άκούσης.

Η δύστηνη γρηά στανοκατήθηκε και το παράτησε κάτω. — Πνήστο ! είτε ή λεχώνα. Είχε παιδί του 'Οξακωδό, παιδί του Βρυκόλακα, που με φυλάει δω μέσα κλεισμένη, έχοντας για φύλακες ένα σωρό τέρατα..."

Το μανάλο της μαμμής άρχισε να σαλεύη από το φόβο. — "Αν αγανάξαι τη ζωή σου, έξακολούθησε ή λεχώνα, φύγε. Φύγε γρηγορα..."

Η γρηά είχε μαμαριώσει. Ο άνηθοπος που την πήρε και την έφερε στο μέρος αυτό, ήταν λοιπόν ο Βρυκόλακος ο ίδιος ; Κι' αυτή ή γυναίκα ήσθε χρόνια όλόκληρα μαζί του μέσα στην καταραμένη σπηλιά ;...

— Τρώει κοντά μου και δέν βγάξει λόγο άτ' το στόμα του, της είπε ή λεχώνα. Κοιμάται πλάι μου και μόλις το πρωί λαλήσουν τα κοκόρια, πετιέται επάνω άλαμασιόνο. Κάθε Παρασκευή τον χάνω κι' ξαναρχεται το Σάββατο τα μεσάνυχτα. Το ίδιο γίνεται τα Χριστούγεννα, τα Φώτα κι' όλη τη Μεγαλόδοξα. Το βλέπεις αυτό το σημάδι στο λαμό μου ; Αυτός μου τάχα κάνει, για να παή το αμα μου. Φύγε, δυστυχισμένη, άν αγανάξαι τη ζωή σου, φύγε άμέσως από δω..."

Ένα βαρύ περπάτημα άκούστηκε τότε κι' ή λεχώνα σόπασε, κάνοντας πώς κοιμάται. Σε λίγο μπήκε ο Βρυκόλακος, έφριξε μιά ματιά

Προσώρισε γρήγορα μέσα κι' εδε επάνω σ' ένα κρεβάτι μιά άωρηνη γυναίκα, αλλά τόσο κίτρινη κι' άδύνατη, που άνατίχησε. Έκείνη τότε την προσάλεσε να ζυγώσει και να κάτση κοντά της.

— Ποιός σ' έφερε εδώ, κακόντη ; τη ρώτησε.

Η μαμμή της είπε με την άράδα τί είχε γίνει κι' εκείνη κοίτησε το κεφάλι της.

— Και τώρα που τον άφρησε αυτόν ; την έσαρώτησε.

Μά ή μαμμή δέν πρόφτασε ν' άπαντήση, γιατί έξαφνα της έτοιμόγεννης της κόπρη ή λαλιά της, την έπασαν οι πόνοι και λιποθύμησε. Αυτό βάσταξε ίσαμε μιάν ώρα και στο τέλος γέννησε.

Η μαμμή πήρε στα χέρια της το μωρό και το κάτταξε τρέμοντας. Για καλή της τύχη, ήταν άγόρι κι' αυτό της έφερε την καρδιά στον τόσο της.

Έκανε τότε να συγκρίση το μωρό, άλλ' αυτό άνοιξε.

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

— Οι πρόγονοι του Μάρκ Τουαν.

Κατά την έβδομηραστή επέτειο των γενεθλίων του γνωστοτάτου 'Αμερικανού εθνομωγράφου Μάρκ Τουαν, ένας εκδότης προκειμένου να εκδόση τη βιογραφία του, τον παρακάλεσε να του στείλη τις φωτογραφίες των προγόνων του.

Στην αίτησι αυτή, ο πνευματώδης συγγραφέυς απάντησε με την ακόλουθη επιστολή :

«Φωτογραφίες των προγόνων μου δεν έχω. "Αν επιμένετε όμως να δημοσιεύσετε τις εικόνες των, στείλτε το φωτογράφο σας στο... Ζωολογικό Κήπο, παρακαλέστε να ντύσουν τους εκεί πιθήκους με ρούχα που φορούσαν οι άνθρωποι πρό 50, 60, 70 ετών, και θα έχετε φωτογραφίες που θα μοιάσουν να αναπληρώσουν τις φωτογραφίες των μακρινών προγόνων μου !».

— 'Ο Δηληγιάννης μαθητής.

'Ο αείμνηστος πολιτικός και πρωθυπουργός της Ελλάδος Θεόδωρος Δηληγιάννης εμψήθησε στο Γυμνάσιο του Ναυπλίου. Στά 1839 ήταν, καθώς φαίνεται από το μαθητολόγιό του έν λόγφ Γυμνασίου, μαθητής της δευτέρας εκλάσεως και είχε πάρει στις εξετάσεις Ξξη, τη στιγμή που τότε άριστα ήταν τότε δεκατορία, και στη διαγωγή πάλι Ξξη, ενώ ο μεγαλύτερος βαθμός της ήταν δέκα.

Επίσης σ' έναν άλλο κατάλογο βρέθηκε ή Ξξησ σημειώσεις σχετικώς : «Θεόδωρος Π. Δηληγιάννης, έν Τευθίδος, πατρός πολιτευομένου. Είς τὰ ποιητικά : καλώς. Είς τὰ λατινικά : καλώς. Είς τὰ ύπόλοιπα : καλώς. Παρατήρησις : χρηστοτήθης και εὐνήθης».

Όποτε ως μιν ἀπελευθεριούνται δόσι από τους σημερινούς μαθητάς παίρνουν μικρούς βαθμούς ή και μόνον το καλοκαίρι... μετέξταστοί. Αργότερα, σάν μεγαλώσουν, δεν έννε άπόθαι να γίνουν κι αυτοί πρωθυπουργοί και ένδοξοι σάν τον Δηληγιάννη...

— 'Ο Νέρων... 'Ολυμπιονίκης !

Στον κατάλογο των 'Ολυμπιονικών πρέπει να συμπεριληφθή και ο άπαισιος αυτοκράτορ της Ρώμης Νέρων, ο όποιος έτεκεσθή κάποτε την 'Ολυμπία και γύρισε στην 'Ιταλία συνισκοκοιώντας άρχετοίς στεφάνους... άντιπάρχων νικών.

Στην 'Ολυμπία ο Νέρων μετάξδ πών άλλων έλαβε μέρος και στους έπικούς άγώνας, καθόλα σ' ένα άμα που το έσορσαν δέκα άλογο. Καθώς έτερεξ βίως, έπρεξ καταγής και λίγο έλειψε να χερμοσασιστή. Έν τούτοις οι θεατά τον έπαιρησαν, οι 5.000 ακόλουθοί του τον χερμοκρότησαν, οι άντιπαλοί τον ύπολόγησαν ότι νικήθηκαν και ο Νέρων άνεκηρύχθη 'Ολυμπιονίκης.

στη γυναίκα και στο γινό του και χαμογέλασε.

Έπειτα έννεψε της μαμμής και βήγκε μαζί της Ξξο. Πέρασαν πάλι τους όντάδες, έφτασαν από χωράφι, άνέθηκαν τη σάλια και βρέθηκαν Ξξο. Εκεί της έλε : — Δίψω κι' ήθελα να πώ το αίμα σου. Μα άφού βοήθηκας τη γυναίκα μου στη γέννα της, σου δίνω χάρη. Φύγε τώρα. "Αν Ξήση το παδί μου, καλή είσαι. "Αλλοιώς έμωξ άλλομωνο σε σένα και στο σό σου... Και, λέγοντας αυτά, γίνρκε κινώξ.

"Η γορν ή διατηρημένη, σάν έμινε όλομωνοχ ή μέσα στο σκοτάδι τρέλλή σφεδόν από τον τρόμο της, έκανε το σταυρό της και πήρε το δρόμο για το σπίτι της. Μάλιξ, κατά τὰ ξημερώματα, πώρσε να φτάξ στην κατοικία της. Κάτι γετόνοι που την έβδαν σε κακό χάλι, έρωξαν κοντά της να την περιωρηθούν, φώναξαν τον πατά, της έμινε άγιασμό κι' έτσι ήρθε Ξανά στα σιγκαλά της.

Έλάνο στο χρόνο, με άμέρα εκεί που ή κυρά Ρήνη άνοιξε το σεντοίνα της, το βήγκε γεμάτο φλουριά. Σ' ένα άπ' αυτά, το πιο μεγάλο, ήταν σκαλισμένο ένα μωρό. "Η φτωχάκη γυναίκα στανροκοπήθηκε τρομαγμένη, έβαλε τὰ φλουριά στο σεντοίνα και τὰ Ξανωκλείδισε, χωρίς να τὰ περάξ ποτέ.

Αυτή ή δουλειά γινόταν τρία χρόνια. Μα κάθε χρόνο το φλουρι με το παιδί μεγάλωνε περισσότερο.

Έπί τέλους, την τετάρτη χρονιά, καθώς άνοιξε ή γορνά το σεντοί, βήγκε μέσα ένα παιδί τεσσάρων χρόνων πεθαιμένο.

"Η μαμμή κατάλαβε τότε πώς το παιδί του βρωμόλατα πέθανε και, άν και ήταν πολύ καλά στην ύγεια της, πήγε στον παπα, ξεμολογήθηκε και μετάλαβε.

Τη νύχτα παρουσιάστηκε ο 'Οξασοπάδ στο όνειρό της και της έλε : — "Ο, τι σούταξα τάχακι. "Οσο ζώσε το παιδί μου, ήσουν ή πλουσιότερη γυναίκα που τόπου. Τώρα που πέθανε, θα πεθάνης κι' έσύ κι' οι δικοί σου...

Επίησε τρομαγμένη ή δύστηνη ή κυρά Ρήνη, φώναξε τις γετόνωσες της, αλλά μόλις τους έλε το όνειρό της έπρεξ κάτω νεκρή.

Μέσα σ' ένα χρόνο έβδαν Ξεκληρωστέι κι' έλοι οι άλλοι οι δικοί της !...

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

(ΤΟΥ ΑΛΦΡΕ ΝΤΕ ΜΥΣΣΕ)

Έτραγουδοῦσαν οι άγγελοι : — "Έλα μαζί μας, κόρη, να ίδης τών ούρανών ψηλά με το λαμπρό του χρώμα, τών ούρανών με τ' άστρα του που βλέπει κάθε πράγμα, να γίνης μέλωξ δαλεχτό στο άγιό μας τάγμα.

Έλα μαζί μας, κόρη...

— Μάνα μου, πές μου δέν άκούξ κεί κάτω από που ψάλλει ;

— Ξέλεγ' ή κόρη ή άρρωσθη π' άνοιγε το τραγοῦδι.

— Κόρη μου, είνε χίμαρα, ή άνοιχ σου σφάλει.

— Μάνα μου, όχι, είνε σκοπός που λέει έν' άγγελοῦδι,

έν' ο' χορός τών Σεραφεϊμ και σ' άγνωστο πουπό λέει σε με την άρρωσθη τραγοῦδι που άνατά...

Κι' οι άγγελοι τραγοῦδαγαν : — "Έλα κοντά μας, κόρη,

Έλα με μάξ άτίμητο διαμάντι ζηλεμένο,

άστρο της γής, άνθος χρυσό που ο κόσμος δέν γνωρίζει.

"Έλα ν' άνθής σταν χίρο μας σάν όδο μωραμένο

που ή αγνή φιλόστοργα με τη δροσιά ποτίζε.

"Έλα κοντά μας, κόρη...

— Άκουσε, μάνα ! Δέν άκούξ τίποτε σταν άέρα ;

— Ξέλεγ' ή κόρη ή άρρωσθη που όλο ν' άκούγη θέλει.

— Τίποτε δέν άκούγεται, χρυσή μου θυγατέρα.

— Μάνα μου, όχι... Είνε σκοπός που ψάλλουν οι άγγελοι,

έν' ο' χορός μου σίντροφοι στοῦξ κίμπος που χωρεύαν.

Μάνα μου, με γυρεύουν...

Κι' εψάλλαν πάλι σιγανά : — "Έλα μαζί μας, κόρη,

«Μου λείπει άπ' τὸ στέμμα μου ένα διαμάντι ούρατο,

μάξ είνε ο Πανάγαθος κι' έρχομιατε εκ πρώτον

για να σε πάρθης άπ' τη γή σε κόμπω άλλο, νέο,

όπως έν' άνθος τὰ πουλιά παίρνουν με τὰ φτερά των.

"Έλα μαζί μας, κόρη...

— Μάνα μου, τώρα δέν άκούξ τίποτε κείθε πέρα ;

— Ξέλεγε πάλι ή άρρωσθη σάν παραστυμένη.

— Κόρη μου, άκούξ μοναχά το φως του άγέρα.

— Όχι, μακροῦλα... Είν' ο' χορός που ψάλλει και διαβαίνει.

Μάνα μου... είνε ή φωνή... που λέει... τ' άγγελοῦδι... και με... τραγοῦδι... άγνωστο... πρωτάκουστο... τραγοῦδι...

κοντά του... τώρα... με καλεῖ... μόνε... με περιμένει...

Κι' οι άγγελοι τραγοῦδαγαν : — Να ποῦθης, νέα κόρη !

Νά ο' λαμπρός μας ούρανός με το γαλάξιο χρώμα,

ο ούρανός με τ' άστρα του που βλέπει κάθε πράγμα,

ο ούρανός που προσκοινοῦν γονασιτά στο χόμα,

έδω όπου θα έννηγης με μάξ στο άγιό μας τάγμα.

Μείνε μαζί μας, κόρη...

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΚΑΛΑΜΙΩΝ

(ΤΟΥ ΑΕΝΑΟΥ)

Στ' άπόκρηφο του δάσους μονοπατί, στην όχθη την καλωμοσφραγισμένη πργαῖνο κάθε βράδι άγάλι—άγάλι κι' έχω στη σκέπη έσένα, άγαπημένη.

Και τὰ καλίμα μυστικά βοῦζουν, στα χωμαλάδια άπόλωπτα σκοτάδι,

λέξ και γροκῶ μιλήματα και θρήφους και κλαίο και κλαίο μέσ' στο μαύρο βράδι.

Μου φαίνεται του τραγοῦδιού σου ο ήχοσ σάν φῶσημα όπου έλαφρά πετά και ή γλακία κι' άρμονική λιλάσ σου μέσα στη λίμνη σβόνεται βαθειά.

Ξεχνήνεται του φρεγγαροῦ ή λάμψη στήξ λίμνης τὰ κομμάνα νερά και πλέκει τὰ χλομά της τὰ τριαντάφυλλα στα φύλλα πῶχει σάν στεφάνι ή καλαμιά. Μέσα στοῦξ κίμπος τραγοῦδούν τ' άλάρια και πρὸς τὴ νύχτα τὰ μάτια τους σηκώνουν, μέσ' στα καλίμα τὰ πουλιά κομμοῦνται και σταν ύπνο τους γέρνουν και Ξυγόνουν.

Κι' εῶθ τὰ μάτια χαμωλόνοι διακροσμένα και μέσ' άπ' τη θλαμμένη μου ψυχῆ όλες ή σπένφες μου κεποῖν σε σένα σάν ήρωμη της νύχτας προσνηχῆ.

Μετ. Μ. ΣΠΟΥΡΟΥ

